

TỔNG KẾT LỊCH SỬ THẾ GIỚI HIỆN ĐẠI TỪ NĂM 1945 ĐẾN NĂM 2000

1. Những nội dung chủ yếu của lịch sử thế giới từ sau năm 1945

- Chủ nghĩa xã hội từ phạm vi một nước đã trở thành một hệ thống thế giới. Trong nhiều thập niên, các nước xã hội chủ nghĩa đã trở thành một lực lượng hùng mạnh về chính trị, kinh tế, quân sự...

Tuy nhiên, do những sai lầm nghiêm trọng về đường lối, chính sách và sự chống phá của thù địch, tới đầu thập niên 90 của thế kỉ XX, chế độ xã hội chủ nghĩa đã sụp đổ ở Liên Xô và các nước Đông Âu.

- Phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc ở các nước Á, Phi và Mĩ Latinh diễn ra sôi nổi và giành được nhiều thắng lợi to lớn, dẫn đến: sự tan rã hệ thống thuộc địa của chủ nghĩa đế quốc – thực dân; sự ra đời của hơn 100 quốc gia độc lập. Sau khi giành được độc lập, các nước Á, Phi và Mĩ Latinh bắt tay vào xây dựng, phát triển đất nước và đạt được nhiều thành tựu.

- Sự phát triển mạnh của phong trào giải phóng dân tộc ở Á, Phi, Mĩ La-tinh, các nước này tích cực tham gia và giữ vai trò quan trọng trong đời sống chính trị thế giới, góp phần làm thay đổi căn bản hệ thống thế giới. Sau khi giành độc lập đã đạt nhiều thành tựu về kinh tế xã hội, tuy nhiên vẫn còn xung đột.

- Hệ thống đế quốc chủ nghĩa có nhiều chuyển biến quan trọng:

- Mỹ vươn lên là nước đế quốc giàu mạnh, và mưu đồ làm bá chủ thế giới, nhưng thất bại ở Chiến tranh Việt Nam.
- Nhờ có sự tự điều chỉnh kịp thời, kinh tế các nước tư bản tăng trưởng liên tục, như Nhật, Đức, và hình thành các trung tâm kinh tế lớn của thế giới.
- Dưới tác động của cách mạng khoa học kỹ thuật, sự phát triển mạnh của lực lượng sản xuất, dẫn đến sự liên kết kinh tế khu vực, EEC-EU. Mỹ, EU và Nhật Bản là ba trung tâm kinh tế lớn của thế giới.

- Quan hệ quốc tế được mở rộng và đa dạng như trong nửa sau TH XX. Nổi bật nhất là sự đối đầu giữa hai siêu cường dẫn đến tình trạng “chiến tranh lạnh” kéo dài nhiều thập kỷ. Ở nhiều nơi diễn ra chiến tranh cục bộ (Đông Nam Á, Trung Đông). Chiến tranh lạnh chấm dứt, chuyển sang xu thế hòa dịu, đối thoại, hợp tác phát triển, tuy nhiên vẫn còn xung đột sắc tộc, tôn giáo, tranh chấp lãnh thổ.

- Cuộc cách mạng khoa học - kĩ thuật, khoa học - công nghệ bắt đầu từ Mĩ và đã lan nhanh ra toàn thế giới, trở thành lực lượng sản xuất trực tiếp, xu thế toàn cầu hóa lan nhanh ra toàn thế giới, đòi hỏi các quốc gia phải có lời giải đáp, thích ứng để kịp thời, khôn ngoan nắm bắt thời cơ, tránh việc bỏ lỡ cơ hội và tụt hậu.

2. Xu thế phát triển của thế giới sau chiến tranh lạnh

- Các nước ra sức điều chỉnh chiến lược phát triển lấy kinh tế làm trọng điểm và mở rộng hợp tác.

- Quan hệ theo hướng đối thoại, thỏa hiệp, với đặc điểm nổi bật là: mâu thuẫn và hài hòa, cạnh tranh và hợp tác, tiếp xúc và kiềm chế...

- Ở nhiều khu vực lại bùng nổ các cuộc nội chiến và xung đột, thế giới bị đe dọa bởi chủ nghĩa ly khai, khủng bố.

Vụ khủng bố ở Mỹ ngày 11- 9- 2001

- Toàn cầu hóa đã trở thành một xu thế tất yếu. Các quốc gia dân tộc đang đứng trước thời cơ thuận lợi và thách thức gay gắt để vươn lên.

3. Luyện tập

Câu 1: Nêu những nội dung chủ yếu của lịch sử thế giới từ sau Chiến tranh thế giới thứ hai

Gợi ý trả lời

Những nội dung chủ yếu của lịch sử thế giới từ sau Chiến tranh thế giới thứ hai

- Một trật tự thế giới mới được xác lập, đó là trật tự hai cực lanta.
- Chủ nghĩa xã hội đã vượt ra khỏi phạm vi một nước, trở thành một hệ thống thế giới.
- Cao trào giải phóng dân tộc phát triển mạnh mẽ ở các nước Á, Phi, Mĩ la tinh. Hệ thống thuộc địa và chế độ phân biệt chủng tộc bị sụp đổ hoàn toàn.
- Trong nửa sau thế kỉ XX, hệ thống đế quốc chủ nghĩa đã có những biến chuyển quan trọng.
- Quan hệ quốc tế được ở rộng và đa dạng.
- Cuộc cách mạng khoa học - kĩ thuật đã diễn ra với quy mô, nội dung và nhịp điệu chưa từng thấy trong lịch sử đã mang lại nhiều thành tựu quan trọng đối với nhân loại, bên cạnh đó là những hệ quả tiêu cực.

Câu 2: Trình bày các xu thế phát triển thế giới hiện nay.

Gợi ý trả lời

Xu thế phát triển của thế giới:

- Hầu như tất cả các nước đều ra sức điều chỉnh chiến lược phát triển lấy kinh tế làm trọng điểm.
- Sự điều chỉnh quan hệ giữa các nước lớn theo chiều hướng đối thoại, thỏa hiệp, tránh xung đột trực tiếp...
- Nhiều khu vực trên thế giới vẫn diễn ra nội chiến và xung đột.
- Xu thế toàn cầu hóa diễn ra ngày càng mạnh mẽ.

4. Kết luận

Kết thúc bài học, các em cần ghi nhớ:

- Những nội dung chủ yếu của lịch sử thế giới từ sau năm 1945

- Xu thế phát triển của thế giới sau chiến tranh lạnh

www.eLib.vn